శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
పితరావుపలబ్ధార్థౌ విదిత్వా పురుషోత్తమః।
మా భూదితి నిజాం మాయాం తతాన జనమోహినీం ॥ **1** ॥

ఉవాచ పితరావేత్య సాగ్రజః సాత్వతర్షభః।
ప్రశ్రయావనతః ప్రీణన్నంబ తాతేతి సాదరం ॥ **2** ॥

నాస్మత్తో యువయోస్తాత నిత్యోత్కంఠితయోరపి।
బాల్యపౌగండకైశోరాః పుత్రాభ్యామభవన్ క్వచిత్ ॥ **3** ॥

న లబ్ధో దైవహతయోర్వాసో నౌ భవదంతికే।
యాం బాలాః పితృగేహస్థా విందంతే లాలితా ముదం ॥ **4** ॥

సర్వార్థసంభవో దేహో జనితః పోషితో యతః।
న తయోర్యాతి నిర్వేశం పిత్రోర్మర్త్యః శతాయుషా ॥ **5** ॥

యస్తయోరాత్మజః కల్ప ఆత్మనా చ ధనేన చ।
వృత్తిం న దద్యాత్తం ప్రేత్య స్వమాంసం ఖాదయంతి హి ॥ **6** ॥

మాతరం పితరం వృద్ధం భార్యాం సాధ్వీం సుతం శిశుం।
గురుం విప్రం ప్రపన్నం చ కల్పోఽబిభ్రచ్ఛ్వసన్ మృతః ॥ **7** ॥

తన్నావకల్పయోః కంసాన్నిత్యముద్విగ్నచేతసోః।
మోఘమేతే వ్యతిక్రాంతా దివసా వామనర్చతోః ॥ **8** ॥

తత్ క్షంతుమర్హథస్తాత మాతరౌ పరతంత్రయోః।
అకుర్వతోర్వాం శుశ్రూషాం క్లిష్టయోర్దుర్హృదా భృశం ॥ **9** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి మాయామనుష్యస్య హరేర్విశ్వాత్మనో గిరా।
మోహితావంకమారోప్య పరిష్వజ్యాపతుర్ముదం ॥ **10** ॥

సించంతావశ్రుధారాభిః స్నేహపాశేన చావృతౌ।
న కించిదూచతూ రాజన్ బాష్పకంఠౌ విమోహితౌ ॥ **11** ॥

ఏవమాశ్వాస్య పితరౌ భగవాన్ దేవకీసుతః।
మాతామహం తూగ్రసేనం యదూనామకరోన్నృపం ॥ **12** ॥

ఆహ చాస్మాన్ మహారాజ ప్రజాశ్చాజ్ఞప్తుమర్హసి।
యయాతిశాపాద్ యదుభిర్నాసితవ్యం నృపాసనే ॥ **13** ॥

మయి భృత్య ఉపాసీనే భవతో విబుధాదయః।
బలిం హరంత్యవనతాః కిముతాన్యే నరాధిపాః ॥ **14** ॥

సర్వాన్ స్వాంజ్ఞాతిసంబంధాన్ దిగ్భ్యః కంసభయాకులాన్।
యదువృష్ణ్యంధకమధుదాశార్హకుకురాదికాన్ ॥ **15** ॥

సభాజితాన్ సమాశ్వాస్య విదేశావాసకర్శితాన్।
న్యవాసయత్ స్వగేహేషు విత్తైః సంతర్ప్య విశ్వకృత్ ॥ **16** ॥

కృష్ణసంకర్షణభుజైర్గుప్తా లబ్ధమనోరథాః।
గృహేషు రేమిరే సిద్ధాః కృష్ణరామగతజ్వరాః ॥ **17** ॥

వీక్షంతోఽహరహః ప్రీతా ముకుందవదనాంబుజం ।
నిత్యం ప్రముదితం శ్రీమత్ సదయస్మితవీక్షణం ॥ **18** ॥

తత్ర ప్రవయసోఽప్యాసన్ యువానోఽతిబలౌజసః ।
పిబంతోఽక్షైర్ముకుందస్య ముఖాంబుజసుధాం ముహుః ॥ **19** ॥

అథ నందం సమాసాద్య భగవాన్ దేవకీసుతః ।
సంకర్షణశ్చ రాజేంద్ర పరిష్వజ్యేదమూచతుః ॥ **20** ॥

పితర్యువాభ్యాం స్నిగ్ధాభ్యాం పోషితౌ లాలితౌ భృశం ।
పిత్రోరభ్యధికా ప్రీతిరాత్మజేష్వాత్మనోఽపి హి ॥ **21** ॥

స పితా సా చ జననీ యౌ పుష్ణీతాం స్వపుత్రవత్ ।
శిశూన్ బంధుభిరుత్సృష్టానకల్పైః పోషరక్షణే ॥ **22** ॥

యాత యూయం వ్రజం తాత వయం చ స్నేహదుఃఖితాన్ ।
జ్ఞాతీన్ వో ద్రష్టుమేష్యామో విధాయ సుహృదాం సుఖం ॥ **23** ॥

ఏవం సాంత్వయ్య భగవాన్ నందం సవ్రజమచ్యుతః ।
వాసోఽలంకారకుప్యాద్యైరర్హయామాస సాదరం ॥ **24** ॥

ఇత్యుక్తస్తౌ పరిష్వజ్య నందః ప్రణయవిహ్వలః ।
పూరయన్నశ్రుభిర్నేత్రే సహ గోపైర్వ్రజం యయౌ ॥ **25** ॥

అథ శూరసుతో రాజన్ పుత్రయోః సమకారయత్ ।
పురోధసా బ్రాహ్మణైశ్చ యథావద్ ద్విజసంస్కృతిం ॥ **26** ॥

తేభ్యోఽదాద్ దక్షిణా గావో రుక్మమాలాః స్వలంకృతాః ।
స్వలంకృతేభ్యః సంపూజ్య సవత్సాః క్షౌమమాలినీః ॥ **27** ॥

యాః కృష్ణరామజన్మర్క్షే మనోదత్తా మహామతిః ।
తాశ్చాదదాదనుస్మృత్య కంసేనాధర్మతో హృతాః ॥ **28** ॥

తతశ్చ లబ్ధసంస్కారౌ ద్విజత్వం ప్రాప్య సువ్రతౌ।
గర్గాద్ యదుకులాచార్యాద్ గాయత్రం వ్రతమాస్థితౌ ॥ **29** ॥

ప్రభవౌ సర్వవిద్యానాం సర్వజ్ఞౌ జగదీశ్వరౌ।
నాన్యసిద్ధామలజ్ఞానం గూహమానౌ నరేహితైః ॥ **30** ॥

అథో గురుకులే వాసమిచ్ఛంతావుపజగ్మతుః।
కాశ్యం సాందీపనిం నామ హ్యవంతీపురవాసినం ॥ **31** ॥

యథోపసాద్య తౌ దాంతౌ గురౌ వృత్తిమనిందితాం।
గ్రాహయంతావుపేతౌ స్మ భక్త్యా దేవమివాదృతౌ ॥ **32** ॥

తయోర్ద్విజవరస్తుష్టః శుద్ధభావానువృత్తిభిః।
ప్రోవాచ వేదానఖిలాన్ సాంగోపనిషదో గురుః ॥ **33** ॥

సరహస్యం ధనుర్వేదం ధర్మాన్ న్యాయపథాంస్తథా।
తథా చాన్వీక్షికీం విద్యాం రాజనీతిం చ షడ్విధాం ॥ **34** ॥

సర్వం నరవరశ్రేష్ఠౌ సర్వవిద్యాప్రవర్తకౌ।
సకృన్నిగదమాత్రేణ తౌ సంజగృహతుర్నృప ॥ **35** ॥

అహోరాత్రైశ్చతుఃషష్ట్యా సంయత్తౌ తావతీః కలాః।
గురుదక్షిణయాఽఽచార్యం ఛందయామాసతుర్నృప ॥ **36** ॥

ద్విజస్తయోస్తం మహిమానమద్భుతం
సంలక్ష్య రాజన్నతిమానుషీం మతిం।
సమ్మంత్ర్య పత్న్యా స మహార్ణవే మృతం
బాలం ప్రభాసే వరయాంబభూవ హ ॥ **37** ॥

తథేత్యథారుహ్య మహారథౌ రథం
ప్రభాసమాసాద్య దురంతవిక్రమౌ।

వేలాముపవ్రజ్య నిషీదతుః క్షణం
సింధుర్విదిత్వార్హణమాహరత్తయోః ॥ **38** ॥

తమాహ భగవానాశు గురుపుత్రః ప్రదీయతాం ।
యోఽసావిహ త్వయా గ్రస్తో బాలకో మహతోర్మిణా ॥ **39** ॥

సముద్ర ఉవాచ
నైవాహార్షమహం దేవ దైత్యః పంచజనో మహాన్ ।
అంతర్జలచరః కృష్ణ శంఖరూపధరోఽసురః ॥ **40** ॥

ఆస్తే తేనాహృతో నూనం తచ్ఛ్రుత్వా సత్వరం ప్రభుః ।
జలమావిశ్య తం హత్వా నాపశ్యదుదరేఽర్భకం ॥ **41** ॥

తదంగప్రభవం శంఖమాదాయ రథమాగమత్ ।
తతః సంయమనీం నామ యమస్య దయితాం పురీం ॥ **42** ॥

గత్వా జనార్దనః శంఖం ప్రదధ్మౌ సహలాయుధః ।
శంఖనిర్హ్రాదమాకర్ణ్య ప్రజాసంయమనో యమః ॥ **43** ॥

తయోః సపర్యాం మహతీం చక్రే భక్త్యుపబృంహితాం ।
ఉవాచావనతః కృష్ణం సర్వభూతాశయాలయం ।
లీలామనుష్య హే విష్ణో యువయోః కరవామ కిం ॥ **44** ॥

శ్రీభగవానువాచ
గురుపుత్రమిహానీతం నిజకర్మనిబంధనం ।
ఆనయస్వ మహారాజ మచ్ఛాసనపురస్కృతః ॥ **45** ॥

తథేతి తేనోపానీతం గురుపుత్రం యదూత్తమౌ ।
దత్త్వా స్వగురవే భూయో వృణీష్వేతి తమూచతుః ॥ **46** ॥

గురురువాచ
సమ్యక్ సంపాదితో వత్స భవద్భ్యాం గురునిష్క్రయః।
కో ను యుష్మద్విధగురోః కామానామవశిష్యతే ॥ **47** ॥

గచ్ఛతం స్వగృహం వీరౌ కీర్తిర్వామస్తు పావనీ।
ఛందాంస్యయాతయామాని భవంత్విహ పరత్ర చ ॥ **48** ॥

గురుణైవమనుజ్ఞాతౌ రథేనానిలరంహసా।
ఆయాతౌ స్వపురం తాత పర్జన్యనినదేన వై ॥ **49** ॥

సమనందన్ ప్రజాః సర్వా దృష్ట్వా రామజనార్దనౌ।
అపశ్యంత్యో బహ్వహాని నష్టలబ్ధధనా ఇవ ॥ **50** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే గురుపుత్రానయనం నామ పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥